

G eandeweï

KERKBLAD

Jaargang 27 - nummer 3
vrijdag 7 februari 2020
editie Dokkum e.o.

Protestantse
Kerk

De wereld van de kinderbijbels

Niet geloven is
veel aantrekkelijker

Geloofsgetuige
Haik Hovsepian Mehr

Wat doen we met de
restjes van de Maaltijd?

Column Maarten Keijzer

Eigen weg

De eerste column die ik voor een kerkblad schrijf: waar zal ik het over hebben? Misschien is het voor de lezer wel aardig mij enigszins voor te stellen. Enigszins, schrijf ik: wie kent zichzelf of een ander volledig? Daarom beperk ik me maar tot hoe kerk en geloof mij gevormd hebben. Dat is al moeilijk genoeg.

Neem nou mijn eigen familie. Mijn ouders waren zoals dat heet degelijk Nederlands Hervormd, waarbij mijn vader zichzelf omschreef als Kohlbruggiaan. Wat dat voor iets was, daar kreeg ik pas veel later enige notie van. Zij stemden natuurlijk CHU (Christelijk Historische Unie), zoals gereformeerden ARP (Anti-Revolutionaire Partij) stemden en katholieken KVP (Katholieke Volks-Partij). Dat soort kwesties lag allemaal vast.

In een gezin met zeven kinderen ligt echter lang niet alles vast. Op religieus gebied ging dat allemaal nogal uiteen lopen. Zo werd de een evangelicaal. Een ander werd een eigenzinnige predikant. Een derde voelde zich door zijn religieuze opvoeding gekwetst en doet nergens meer aan zoals dat dan (ten onrechte!) heet.

En ik? In deze mengelmoes van geloofsbeleving moest ik zelf mijn weg zoeken. Dat viel niet mee. Een traditioneel geloof zoals dat in de jaren '50 van de kansels verkondigd werd liet mij in mijn jeugd al koud. Gelukkig werden wij niet verplicht naar de eigen wijkkerk te gaan; in de stad (Utrecht) was met name in binnenstadskerken veel meer ruimte.

En onze godsdienstleraar op de middelbare school leerde ons dat er meer manieren van geloven waren dan de traditionele hervormde of gereformeerde: wij moesten in groepjes naar allerlei religieuze bijeenkomsten gaan en daar later over vertellen. Zo maakte ik een van de pinksterachtige bijeenkomsten van Johan Maasbach mee, die destijds volle zalen trok. Het voornaamste wat ik mij daarvan herinnerde was, dat het meer om de collecte ging dan om de rest. Maar een soortgelijke dienst herinner ik me juist vanwege de preek: drie kwartier lang over de stoel, de tafel en het bed van Elia. Wat kon die man vertellen!

En nu? Wat heeft dat allemaal opgeleverd? Graag tot de volgende column.

Meditatie God lijkt het niet uit te maken

Naast U wens ik geen ander op aarde.
(Psalm 73: 25)

door ds. Geert van Wieren

Psalm 73

Ze zeggen wel dat geloven goed is,
maar kijk eens om je heen,
niet geloven is veel aantrekkelijker.

Zonder schroom kunnen ze
op zondag winkelen.
Zonder gewetensnood
lopen ze de dakloze
met zijn straatkrant
voorbij.

Ze genieten van het leven
met bier en porno,
speed en lachgas.
Ze leven voor zichzelf
en hebben geen moeite met
overspel en bedrog.
Ongegeneerd roepen ze
eigen volk eerst
en grenzen dicht.

God lijkt het
niet uit te maken.
Ze gaan niet eerder dood,
ze zijn niet vaker ziek.
Trouwens,
moeilijke geloofsvragen
hebben ze ook niet.

Bijna liet ik mij ertoe verleiden.

Toen zag ik
hoe leeg de toekomst
zonder U is,
hoe arm het leven
zonder uw regels.
Bij U ben ik veilig
in de nacht van angst en zorg.
U draagt mij verder
zelfs wanneer ik inslaap.

ds. Geert van Wieren is predikant van de
Protestantse Gemeente Oosternijkerk en
de Protestantse Gemeente Nes-Wierum

Leesooster

Week 7, 9 t/m 15 februari

zondag	Deuteronomium 28:45-57
maandag	Deuteronomium 28:58-69
dinsdag	Psalm 31:1-14
woensdag	Psalm 31:15-25
donderdag	Deuteronomium 29:1-14
vrijdag	Deuteronomium 29:15-28
zaterdag	Deuteronomium 30:1-10

Week 8, 16 t/m 22 februari

zondag	Deuteronomium 30:11-20
maandag	Psalm 18:1-16
dinsdag	Psalm 18:17-35
woensdag	Psalm 18:36-51
donderdag	Exodus 1:1-14
vrijdag	Exodus 1:15-22
zaterdag	Exodus 2:1-10

Ontdekkingstocht in de wereld van de kinderbijbels (1)

De Babybijbel

'Kunt u mij wegwijs maken in de wereld van de kinderbijbels?' Ik breng een bezoek aan de Evangelische Boekhandel aan de Houtlaan in Drachten met de bedoeling om me voor te bereiden op een avond over kinderbijbels. Uitermate vriendelijk wordt ik geholpen door een dame die me een hele wand met kinderbijbels laat zien. Pfff, denk ik, hoe moeten ouders en grootouders ooit ontdekken welke kinderbijbel geschikt is voor hun kind of kleinkind?

door Peter Smilde

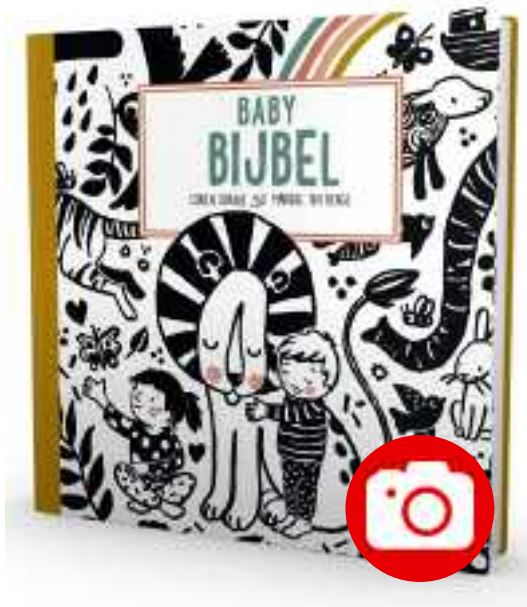
Zelf is mij nog voorgelezen uit de antieke kinderbijbel van Anne de Vries uit 1948. Dat maakte diepe indruk - de plaatjes ken ik nog! Voor onze eigen kinderen gebruikten we onder andere de *Kijkbijbel* van Kees de Kort en nog steeds lezen we onze kleinkinderen daaruit voor. Maar wat is er voor nieuws verschenen in de wereld van de kinderbijbels? In een paar bijdrages wil ik mijn ontdekkingstocht met u en jou delen.

Babybijbel

Ik wil beginnen bij de zogenoemde *Babybijbel* (door Coen Oranje en Marieke ten Berge, uitgave van het Nederlands Bijbelgenootschap). Een Babybijbel? Jazeker, het is een kartonnen bijbel en hij sprak me werkelijk aan. Zing het volgende liedje maar eens mee, op de melodie van 'hoedje van papier':

*Een twee drie vier,
zon en maan, kip en haan.
een twee drie vier,
olifant en mier.
Vogel zingt en kikker kwaakt,
God heeft alles mooi gemaakt.
Een twee drie vier,
zon en maan en mier.*

Het verbaasde me dat de afbeeldingen van de *Babybijbel* bijna helemaal in zwart wit zijn gemaakt. Het schijnt dat baby's zwart en wit het beste kunnen zien, en daardoor spreekt het

ze zo aan. De tekst volgt het bijbelverhaal niet letterlijk, maar roept iets op van de sfeer.

Scheppingsverhaal

Het scheppingsverhaal bijvoorbeeld begint zo:

*'Kijk eens, de lucht. Dat is mooi.
Zie je de zon? Lekker warm.
Pffff! voel je de wind?'*

Ik weet niet zeker of de babybijbel echt werkt, en hij is ook niet goedkoop, maar het was voor mij een revelatie in de wereld van de kinderbijbels. Volgende keer gaan we verder.

De tijd van zaaien

Nog even dit. Pedagogen zijn het erover eens dat de basis van de geloofsopvoeding in de eerste twaalf jaren wordt gelegd. Wat je die jaren aan kinderen meegeeft gaat levenslang mee. Het is de tijd van zaaien.

Ook Jezus noemt zijn onderwijs 'zaaien', en Hij belooft dat, als dit zaad in goede aarde valt, het buitengewoon veel vrucht zal dragen. Uiteraard is het belangrijk om bij het zaaien te letten op de voedingsbodem.

Kinderen tot zeven jaar zijn gevoelig voor sfeer en luisteren graag naar korte verhalen met herhaling en beleving.

Kinderen van zeven tot twaalf jaar gaan logisch denken en zijn geïnteresseerd in feiten, willen weten hoe het zit, en zelf lezen en knutselen.

Kinderen vanaf twaalf jaar gaan al een beetje abstract denken en krijgen oog voor de betekenis van verhalen, willen erover doorpraten.

Betrouwbaarheid en inkleuring

De volgende keer ga ik verder met mijn ontdekkingstocht in de wereld van de kinderbijbels. Dan gaat het over de betrouwbaarheid en de inkleuring van kinderbijbels.

De Evangelische Boekhandel in Drachten heeft een hele wand vol kinderbijbels. Foto: Willem Wilstra

Nieuwe redacteur: Peter Smilde

Dit is het eerste artikel van de nieuwe redacteur Peter Smilde (1958). Hij is sinds 2018 predikant in de Protestantse Gemeente te Drachten na verschillende gemeentes in de Randstad gediend te hebben. Wat hem boeit is de zoektocht naar geestelijke vernieuwing in een tijd van vergaande secularisatie: „Wat de kerk nodig heeft is een stevige en diepe verworteling in Jezus Christus, niet alleen om de vreugde en de kracht van het evangelie te proeven, maar ook om de 'takken' breed en missionair te laten uitwaaieren.” Hij is medeauteur van gespreksmateriaal voor Gemeente Groei Groepen. Ook zijn er enkele jongerendagboeken van zijn hand verschenen. Peter is getrouwd met Ymkje Veenstra, heeft kinderen en kleinkinderen.

Byldspraak - Willem Wilstra

Sacheus

In pear wiken ferlyn hâlde ús dûmny in preek oer Sachéus, de sjef fan de belestingsjinst yn Jericho. It wie in bêste preek mei in boadskip foar ús allegearre: de skuld by jinsels sykje.

Sachéus waard op it paad fan Jezus brocht en bettere syn libben. Sokke ferhalen sprekke my oan. Tink der mar ris oer nei: gelikenissen kinne ús de eagen iepenje en it leauwe stypje.

Sels haw ik twa ûnderfiningen mei dat lytse mantsje Sachéus, sawol earnst as koartswyl ('ernst of luim').

Wy hawwe ris is rûnreis makke yn Israel en hiene in auto ta ús foldwaan. Op in dei gongen wy út Jeruzalem wei nei de Deade See. Wy kamen foarby Qumran, dêr't dy âlde boekrôlen fûn binne. En fierderop kamen wy yn Engedi om te swimmen.

Op 'e weromreis woene wy Jericho oandwaan. Ut 'e gek seine wy tsjin inoar: 'Faaks sjogge wy de figebeam fan Sachéus wol...' Mar wy hiene gjin stêdskaart.

De haadwei brocht ús yn 'e bebouwing en yn in bocht stoppen wy om wat om ús hinne te sjen. Der stiene sa'n fiif manlju oan 'e kant. Wat dy ús fertelden koene wy net ferstean. Lykwols joech ien fan harren ús in grutte foto-kaart mei de beam fan Sachéus en wiisde nei in parkje, fierderop. Wrachtsjes wier, dêr stie er, oan de kant fan 'e dyk! In buordsje mei opskrift en in pear striellampkes sadat er jûns yn it folle ljocht stie.

No wit ik, dat figebeammen hiel âld wurde kinne, mar yn 'e wittenskip dat se toeristen wolris om 'e tún liede wolle, hiene wy sa ús betinkingen... Dat foarfal makke ús bliid, dat wy dêr hinne riden wiene.

De preek brocht my ek wer it koarte ferhaal fan myn heit yn 't sin mei as titel: 'In wylde baarch', pleatst yn de *Sneinspetiele* fan it *Friesch Dagblad* jierren fyftich. It spile him ôf op 'e wei fan Duerswâld nei Bakkefean. Dêr steane ûnbidige âlde, kromme tsjokke iken en it is dêr neare nacht. De bakker wie jûns let noch mei de bôlekoer op 'e fyts ûnderweis.

Hy miende ûnrjed waar te nimmen foar him op 'e dyk en wist dat men ûntsach foar wylde bargaen hawwe moast. Hy kwakte de fyts tsjin in beam, de bôlen rekken út 'e koer en baas sels kleau yn 'e beam. En de baarch gnoarre yn it brea om. Lang om let kaam der in auto oan dy't stoppe. In skot foel en noch ien en de baarch wie 'wijlen'. It wie de plysje mei in boer dy't syn baarch socht!

It tekeninkje links hie hy der by makke

Dorpskerkenbeweging In gesprek over de toekomst

Als dorpskerkambassadeur reis ik heel wat af. Omdat de afstanden (mijn regio behelst Groningen, Fryslân, Drenthe én Noord-Holland) vaak groot zijn, ben ik meestal aangewezen op de auto. Ik zet dan mijn tomtom aan die me naar de dorpen en dorpskerken navigeert. Maar als het even kan, pak ik veel liever de fiets. Op de fiets heb ik geen tomtom, maar gebruik ik een ander navigatiehulpmiddel: de kerktorens.

door Jolanda Tuma

Elk dorp is te herkennen aan haar dorpskerk met unieke kerktoren. Zeker als je in Groningen of Fryslân rondfietst zie je soms wel tien kerken tegelijk. Dan vraag ik me wel eens af hoe het zou zijn als die kerktorens er niet meer zouden zijn. Hoe zouden we ons dan nog kunnen oriënteren?

De vraag hoe het zou zijn als de kerken verdwenen waren klinkt misschien een beetje absurd maar is dat eigenlijk helemaal niet. Het is geen nieuws dat kerken leeglopen en dat veel kerken worden herbestemd. Als ik als dorpskerkambassadeur bij een gemeente op bezoek ben en vraag welke zorgen er spelen, worden vaak de gebouwen genoemd als bron van zorg. Kerkbesturen zien soms met angst en beven de toekomst tegemoet. Nu de ledenaantallen slinken, slinkt ook de bron van inkomsten. En het kerkgebouw, zeker als dat zo'n fantastische middeleeuwse kerk is, vergt veel onderhoud en hoge energiekosten.

Kerkenvisie

Dit heeft de Nederlandse overheid ook opgemerkt. Daarom is er sinds 2019 geld beschikbaar gesteld om zogenoemde 'kerkenvisies' op te stellen. Burgerlijke gemeenten kunnen een subsidie aanvragen om een traject te starten waarbij wordt nagedacht over de toekomst van alle kerken binnen hun gemeentegrenzen. Het is vooral de bedoeling dat een gesprek op gang wordt gebracht tussen de burgerlijke gemeente, de kerkelijke gemeenten en erfgoedorganisaties, zoals bijvoorbeeld de stichtingen Oude Groninger Kerken of Alde Fryske Tsjerken. Het platform 'Toekomst religieus Erfgoed' ondersteunt en faciliteert dit traject.

Geen overbodige luxe

Vorig jaar hebben 69 burgerlijke gemeenten deze subsidie aangevraagd. Wat opvalt is dat op die lijst slechts drie Friese en maar één Groningse gemeente te vinden zijn. Dat is des te opmerkelijker omdat juist Groningen en Fryslân de dichtst 'bekerkte' provincies zijn en tegelijkertijd de minst kerkelijke samenlevingen. Dus enerzijds zijn er heel veel kerken en anderzijds is er een sterk afnemend aantal mensen dat zorg draagt voor deze gebouwen. Nadenken over de toekomst van de kerken is dan geen overbodige luxe. Stel dat al die gebouwen niet meer onderhouden kunnen worden... Oude Groninger Kerken en Alde Fryske Tsjerken doen fantastisch werk, maar kunnen niet alle kerken overnemen.

Opkomen voor erfgoed

Vorige zomer hield ik in dagblad *Trouw* een pleidooi om samen op te komen voor religi-

eus erfgoed (*Trouw* 20 juli 2019). Maar om samen ergens voor op te kunnen komen moet je elkaar wel kennen. En dat is in feite wat de overheid nu probeert te stimuleren: dat 'kerks' en 'niet-kerks' met erfgoedorganisaties om tafel gaan, elkaar leren kennen en samen gaan nadenken over de toekomst van de kerkgebouwen in de eigen dorpen en steden.

'In de weg'

Het afgelopen jaar heb ik meerdere bijeenkomsten bezocht waar werd gesproken over de toekomst van de kerkgebouwen. Wat me daarbij opviel is dat de stem van de kerkelijke gemeenten daar erg zacht klonk - en soms zelfs afwezig was. Veel monumentale kerken zijn fantastische locaties voor kunst, cultuur en muziek, maar de religieuze betekenis zit nogal eens in de weg.

Zo was ik in het najaar bij een orgelsymposium. De dagvoorzitter opende met een duidelijk statement: 'We hebben het vandaag over orgels en niet over kerken. De kerk heeft inmiddels afgedaan.' Vrijwel alle sprekers stemden hier wel mee in, zoals ik uit de diverse presentaties opmaakte.

Helemaal aan het eind van de dag mocht ik mijn verhaal vertellen. Ik vertelde over de Dorpskerkenbeweging van de Protestantse Kerk Nederland en hoe we zoeken naar verbinding tussen dorp en kerk, hoe enerzijds religie en anderzijds kunst, muziek, cultuur elkaar niet hoeven uit te sluiten, maar elkaar juist enorm kunnen versterken. De dagvoorzitter bleek duidelijk wat van slag en sloot het symposium met de woorden dat hij verrast was door het onverwachte geluid van de kerk.

Niet afwachten!

De kerken zullen vast niet verdwijnen uit het landschap. Er zijn voldoende mensen die de kerkgebouwen een heel warm hart toedragen. Wel is van belang dat ook de kerkelijke gemeenten hun stem laten horen in het gesprek over de toekomst van de kerkgebouwen. Wacht niet tot de laatste het licht uitdoet en de sleutel overdraagt aan de projectontwikkelaar. Maar ga nú met elkaar om tafel om na te denken over die unieke kerken in onze dorpen. Zoek de verbinding tussen de verschillende betekenissen, religieus en cultureel, en zoek nieuwe wegen op die oude gronden. Maar laat je stem horen!

De overheid stelt tot en met 2021 nog negen miljoen euro beschikbaar voor de kerkenvissies. Zie www.toekomstreligieuserfgoed.nl.

Jolanda Tuma is
Dorpskerkambassadeur Noord Nederland
j.tuma@protestantsekerk.nl

Geloofsgetuige

Haik Hovsepian Mehr

'Ons geloof vraagt van ons het te delen met anderen. We dwingen niemand. Als we gasten hebben spreken we in hun taal en bieden we hen het beste dat we hebben.'

* 6 januari 1945, Teheran
† 19 januari 1994, Teheran

Iran staat dit jaar opnieuw in de top tien van de *Ranglijst Christenvervolgung* van Open Doors. De christenen vormen in dit grote islamitische land maar een kleine minderheid, met oude rechten en zelfs enige zetels in het parlement. Het probleem zit vooral in de talrijke overgangen van moslims naar het christelijk geloof.

Een bekend slachtoffer van het Iraanse bewind van Khomeiny is de kerkleider Haik Hovsepian Mehr. Hij was van Armeense origine, dus lid van een oude etnische minderheid. Op zijn vijftiende sloot hij zich aan bij een Pinkstergemeente. In 1967 kreeg hij de leiding over een gemeente in een voorstad van Teheran. Toen hij in militaire dienst gelegerd was in Gorgan bij de Kaspische Zee stichtte hij daar een huisgemeente.

Hij was een gedreven evangelist die met zijn charme en overtuigingskracht veel indruk maakte. Hij was ook een begenadigd muzikant die liederen in het Farsi vertaalde en zelf liederen schreef. Dat bleef zo na een tragisch verkeersongeluk waarbij vier kinderen omkwamen, onder wie een van Hovsepian en zijn vrouw.

Na de islamitische revolutie zette hij zich in voor kerkelijke samenwerking en werd hij voorzitter en woordvoerder van de Iraanse Raad van Kerken. Hoewel hij als leider van een Pinksterkerk geen bisschop was, werd hij vanwege zijn rol wel zo genoemd.

Tekenend voor zijn onverschrokkenheid is dat hij in 1993 een van de slechts twee kerkleiders was die weigerde te verklaren dat zij niet onder moslims zouden evangeliseren. Hij sprak de regering aan op de rechten van religieuze minderheden zoals vermeld in de Grondwet van 1979 en stelde een gedetailleerd rapport op over de schendingen van de godsdienstvrijheid. De speciale vertegenwoordiger van de Verenigde Naties nodigde hij naar Iran uit om met de predikanten en regeringsfunctionarissen over deze schendingen te spreken. Bovenstaand citaat komt uit zijn pleidooi voor zijn collega Mehdi Dibaj die ter dood veroordeeld was. Dibaj kwam vrij. Maar zelf werd hij drie dagen later dood gevonden. De regering beweerde dat het een daad was van de Mudjahedien. Pas in 2001 werd bevestigd dat zijn dood onderdeel was van een reeks politieke moorden.

Verschillende familieleden zijn nog altijd actief in de internationale Pinksterbeweging van Iraniërs.

Harmen Jansen

Column Jannie Dijkstra

Woorden

Communiceren, we doen het allemaal. In elkaars bijzijn, via de telefoon, via social media, via mail of - de ouderen onder ons - via briefwisseling. Allemaal proberen we een boodschap naar de andere persoon te krijgen. Het is goed te bedenken dat 80 procent van een boodschap non-verbaal is, dus via lichaamshouding en uitdrukking. Zie je iemand in levenden lijve, dan is dat geen probleem, maar communiceer je met geschreven woorden, dan mist die 80 procent, hoewel je dit een klein beetje op kunt lossen door emoticons te gebruiken - van die gezichtjes met een uitdrukking. Maar hoe we ook ons best doen, vaak falen we voor een groot deel in het overbrengen van onze boodschap. Hoe goed we ook denken de ander te kennen en hoe zuiver onze intenties ook zijn.

Spreuken 4:23; 'Van alles waar je over waakt, waak vooral over je hart, het is de bron van je leven.'

Dit is zo waar, maar je hart kan nog zo op de juiste plek zitten, vol compassie en vol liefde, dan nog lukt het om een ander te kwetsen met woorden, ook al bedoel je het niet zo. Voor mij hier in Afrika geldt een geheel nieuwe manier van communiceren. Een cultuur met andere waarden, andere gevoeligheid. Humor is iets wat je met zorgvuldigheid in een relatie brengt. Kijken wat wel kan en wat niet. Ook hiermee kun je onbedoeld de fout in gaan, in gesprekken of via berichtjes op social media. Dit is mij dus ook overkomen in mijn vrolijkheid en enthousiasme.

Hoe goed kennen we onze naaste eigenlijk, onze familie, onze vrienden? Kennen we hun hele verhaal? Kennen we de gebieden waar nog steeds gevoeligheid heerst? Waar God nog niet de ruimte heeft gekregen om heling te brengen kunnen bepaalde woorden nog lange tijd pijn oproepen. Ook woorden die voor ons als spreker heel gewoon en zonder lading zijn.

Spreuken 4:7; 'Het begin van wijsheid is dat je wijsheid zoekt, aan alles wat je hebt verworven, inzicht toevoegt.'

Wijsheid en inzicht is wat we nodig hebben en God kan ons dat als Enige geven. Laten we Zijn Wijsheid zoeken. Laten we ons laten leiden door de Geest. Laten we onze woorden overwegen voor we ze zeggen. Kiezen voor Wijsheid in onze gesprekken... Hoe goed kent u eigenlijk het verhaal van uw naaste?

www.jannieinmission.com

De kerkdienst (23, slot) Koffie, thee en wat er van

Na de kerkdienst wordt in veel kerken koffie en thee gedronken; dat is een goede gelegenheid om elkaar persoonlijker te ontmoeten. Bij massale kerkgang en in oude kerken zonder nevenruimten is dat moeilijk te organiseren. In kleinere gemeenten daarentegen is het meestal goed te doen en kan het bijdragen aan de gezamenlijke zin. *door Riemer Roukema*

Dat 'koffiedrinken' kan echter aan zijn doel voorbij schieten als niemand belangstelling toont voor nieuwkomers en gasten. In mijn waarneming willen veel kerkgangers gewoon hun vrienden en bekenden weer ontmoeten. Daar is geen bezwaar tegen, zolang het samen zijn maar niet onttaardt in vaste groepjes waarvan de leden alleen maar aandacht voor elkaar hebben.

Afknapper

Nu voelen sommige gemeenteleden zich wellicht te onzeker om zomaar een onbekende

aan te spreken. Dan is het te hopen dat anderen zich speciaal op eventuele 'buitenstaanders' richten. Het kan een afknapper zijn als je als gast naar de koffieruimte gaat en je met niemand contact krijgt. Vooral voor iemand die niet gewend is om naar de kerk te gaan, moet de teleurstelling groot zijn als iedereen gezellig met elkaar in gesprek is, maar je zelf geen aansluiting vindt. En voor de gemeente is dat een gemiste missionaire kans. Gaat het contact leggen niet vanzelf, dan zou een kerkenraad het moeten organiseren door enkele gemeenteleden te vragen hierop te letten.

Inspiratiebeurs Dokkum Workshops en ontmoeting

De voorgangers van de werkgemeenschap Dokkum hebben opnieuw een Inspiratiebeurs georganiseerd. Op 24 februari zijn ambtsdragers en anderen die op wat voor wijze dan ook actief zijn in de kerk vanaf 19.15 u. welkom in De Herberg, Harddraversdijk 1 in Dokkum, voor inspiratie tijdens de onderlinge ontmoeting en in het volgen van workshops.

De workshops zijn: **Andere vormen van pastoraat:** Omzien naar elkaar is een centrale opdracht in het pastoraat. Is dat bezoekwerk en groot huisbezoek? Of vraagt pastoraat anno nu een andere invulling? **Spiritualiteit** Hoe blijf je gevoed en houd je enthousiasme voor wat je doet, ook in de kerk? We zoeken voeding bij de Bron van ons leven: ons geloof. **Leiding geven aan een groep** Praktische richtlijnen om leiding te geven aan een groep. **Getting things done** Kennismaking met een methode die helpt om overzicht te krijgen en een minder stress te ervaren.

Kerk & Landbouw Mensen in de landbouwsector staan onder druk. Daarnaast moeten we iets met de Bijbelse opdracht van rentmeesterschap. Hoe gaan we hier als ambtsdragers mee om? **Kerkrentmeesterschap** Hoe ga je verstandig om met goed en geld van de kerk? Gebouwen, subsidies, solvabiliteit, kerkbalans? **Belevingskerk** Bijeenkomsten naast de kerkdiensten waarin het geloof samen met kinderen, jongeren en ouders wordt beleefd. De belevingskerk uit Burdaard vertelt je meer. Er zijn twee rondes workshops, de avond wordt om 21.30 gezamenlijk afgesloten.

de Maaltijd over is

Wat overblijft

Als de Maaltijd is gevierd, dan blijven er meestal brood en wijn over. Wat doet een gemeente daarmee? De koster van mijn eerste gemeente gaf het brood aan de kippen, zo vertelde hij mij met een grote grijns.

Ik heb wel gehoord dat kerkenraadsleden de wijn vroeger soms in de consistorie opdronken, maar ik heb dat nooit meegemaakt.

Avondmaalsbrood schijnt ook wel aan de eenden gevoerd te worden. Wellicht dacht Jaap Zijlstra daaraan toen hij zijn gedicht *Avondmaal* schreef:

Bij het zien / van al die brokjes / denk ik / het is vogelbrood. / Kom maar / schuwe hippe vogel, / kom maar / oude tamme kraai, / kom maar / postduif moegevlogen / kom maar / mensen uit de goot. / Bij het zien / van al die brokjes / weet ik / het is vogelbrood.

Al lijkt het misschien een onbenullige vraag - wat te doen met het overgebleven brood en de wijn? - zo zie ik dat niet. In de tekenen van brood en wijn kregen we deel aan de dood en opstanding van Christus en aan zijn vergeving van onze zonden; we vierden de gemeenschap met Christus, die in die tekenen geestelijk aanwezig was.

Heilig

Zouden we resten van dat brood dan zomaar weg kunnen doen, en de overgebleven wijn door de gootsteen kunnen spoelen? Zoals ik in een eerdere aflevering schreef: in het vroege christendom werden die tekenen als heilig beschouwd en mocht niets ervan verloren gaan. Een muis mocht dat brood niet oppeuzelen! Dus de kippen en eenden destijds ook niet.

Protestanten gaan echter bij voorkeur uit van de Bijbel. En daarin lezen we niets over de vraag, wat te doen met het resterende brood en de wijn van de Maaltijd van Christus.

Maar over voedsel in het algemeen staan wel rake woorden. In Israël zei men van een druiventros waarin zich nog sap bevond: *'vernietig hem niet, want er ligt een zegen in'* (Jesaja 65:8). Met andere woorden: daarin ligt Gods zegenrijke kracht. Van het brood en de vissen die Jezus had gezegend, werd het overschot in manden verzameld (Marcus 6:43; 8:8) - en dus níet op het veld voor de vogels achtergelaten. Paulus schrijft dat voedsel wordt geheiligd door het woord van God en door het gebed (1 Timoteüs 4:5).

Bewaren

Zulke Bijbelteksten hebben ongetwijfeld geleid tot de calvinistische gewoonte dat je overgebleven voedsel niet weggooit maar bewaart en later opeet en -drinkt. Daar was geen bewustwording van 'duurzaamheid' voor nodig. Wat betreft de Maaltijd van Christus in de nieuwtestamentische tijd, vermoed ik dat het brood en de wijn waarover de zegen werd uitgesproken bij voorkeur geheel werden opgegeten en -gedronken. Bleef er toch iets over, dan werd dat zorgvuldig bewaard. In een rooms-katholieke eucharistieviering wordt nog steeds de geconsacreerde wijn door de priester en eventuele andere celebranten opgedronken. De overgebleven hosties worden bewaard in een kastje in het altaar, de 'tabernakel'. Een van de redenen waarom de rooms-katholieke kerk het protestantse Avondmaal niet op één lijn met de Eucharistie kan stellen, is de achteloosheid waarmee protestanten met de restanten van de Maaltijd omgaan. Dat lijkt mij iets om eens goed over na te denken. En zo hoop ik dat deze serie u wel vaker tot nadenken heeft gestemd en uw inzicht in de orde van de kerkdienst heeft verdiept.

Bernard Smilde Priis 2020 Skriuw in liet oer frede

De Stifting Krúspunt ropt alle dichters yn Fryslân op om in tekst yn te stjoeren foar de Bernard Smilde Priis 2020. Mei de Bernard Smilde Priis wol Krúspunt stimulearje, dat der nije tsjerkelieten yn it Frysk of ien fan 'e Fryske streektalen ûntsteane. De priis is foar orizjinele lietteksten en foar oersettings fan lietteksten út in oare taal wei.

Dit jier wurdt in liet frege oer of nei oanlieding fan it tema 'frede'. De uterste ynstjoerdatum is 14 maart 2020; de priis sil útrikt wurde op de Krúspuntdei fan 18 april 2020. In tekst moat foar 14 maart 2020 ynstjoerd wurde op it folgjende adres: bsp@kruspunt.nl

De sjuery wurdt ek dit jier foarme troch Adri Terlouw, David de Jong en Syds Wiersma. De priis bestiet út 250 euro, in komposysje-opdracht om it winnende liet of fers op mesyk te setten, en publikaasje op 'e webside

fan Krúspunt. De priisfraach wurdt útskreaun foar de tekst fan in liet; it is altyd tastien om ek in wize yn te stjoeren, of in besteande wize te neamen dêr't it liet op songen wurde kin.

It liet of fers moat gaadlik wêze om breed te brûken yn tsjerke (gemeente, parochy), mar hoecht net perfoarst in gemeenteliet te wêzen. In sololiet, of liet foar gospelgroep of koar is ek tastien

De folsleine regleminten steane op www.kruspunt.frl/bernard-smilde-priis/

Diversen

Lezing over zendingsnetwerken op 13 februari bij Tresoar

Op welke wijze was protestantse zending in Indonesië in de negentiende en twintigste eeuw verbonden met Fryslân? In de lezing *Friese zendingsnetwerken en zendingspraktijken* op basis van haar Tresoar Fellowship besteedt Iris Busschers aandacht aan zendingsnetwerken in Fryslân en de verbanden die bestonden tussen zendelingen in voormalig Nederlands-Indië en Friese verenigingen en kerken. Daarbij heeft ze ook aandacht voor de representatie van zending in Friesland en de verschillende manieren waarop Friezen zich inzetten en geld inzamelen voor de zending. De lezing is op 13 februari om 20.00 uur (inloop 19.45 uur) bij Tresoar, Boterhoek 1, Leeuwarden. Toegang gratis, wel even aanmelden via info@tresoar.nl

Drie excursies Vrienden van Israël bij 75 jaar bevrijding

Ter gelegenheid van het feit dat het 75 jaar geleden is dat er een einde kwam aan de Tweede Wereldoorlog houdt Vrienden van Israël dit jaar drie excursies. De eerste is een Stadswandeling Joods Leeuwarden (inclusief bezoek synagoge) op 29 maart, vanaf 14.00 uur. Deelname kost tien euro. Op 30 april gaat VvI voor de vierde keer naar Amsterdam voor een excursie langs drie Joods geïntereerde musea en een stadswandeling door Joods Amsterdam. Meegaan kost 70 euro, inclusief diner. Op 3 september is er een excursie naar kamp Westerbork, hierover volgt nog informatie. Opgeven voor (een van de) excursies kan via vriendenvanisrael@knid.nl

Bloei! Frouljuspecial in Kollumerzwaag op 29 februari

Op zaterdag 29 februari is er in de Grote Kerk van Kollumerzwaag van 14.30 tot 20.00 uur een gezellige ontmoetingsdag voor vrouwen, de Bloei! Frouljuspecial. Volgens de organisatie is de Frouljuspecial bedoeld om samen met anderen, tijd voor jezelf te nemen. Het veelzijdige programma bestaat uit verdieping, bezinning, plezier, dans en zang en spreekt jong en oud aan (toegang vanaf zestien jaar). Er worden diverse workshops aangeboden: mixed media, dans, pottenbakken en er is een bezinningstocht in de omgeving van Kollumerzwaag. Om zeker te zijn van een plek en om een favoriete workshop op te geven adviseert de organisatie belangstellenden om zich op te geven via www.kerkinkollumerzwaag.nl/bloei

VOLGENDE KEER in G eandewei

Hij openbaart Zijn kracht
in onze zwakheid

De boekenrubriek
'Aanbevolen'

Roepen in de woestijn

